Mogens zwaait af

Hij is bijna bestuurslid van het eerste uur: Mogens Domela Nieuwenhuis Nijegaard. Na acht jaar neemt hij afscheid als bestuurslid. 'Mijn advies: leg de lat hoog en profileer het vak van schooldirecteur stevig.'

De statuten van het Schoolleidersregister PO schrijven voor dat bestuursleden maximaal acht jaar kunnen aanblijven. Die termijn zit erop voor Mogens Domela Nieuwenhuis Nijegaard (55), sinds augustus bestuurder van een stichting voor voortgezet onderwijs in Katwijk, dus gaf hij onlangs het stokje door aan Bas Vernooij.

Je hebt ruime ervaring in het primair onderwijs. Welke functies heb je zoal bekleed?
'Ik ben als leraar begonnen op de toenmalige Hobbemaschool in Zwolle, nu de Springplank geheten. Na drie jaar heb ik de overstap gemaakt naar de kinderpsychiatrie. Vervolgens werd ik directeur van een ZMLK-school in Delft, meerscholendirecteur, clusterdirecteur, directeur-bestuurder en bestuurder. Dat waren scholen in het primair onderwijs. Sinds augustus ben ik bestuurder van een school voor voortgezet onderwijs in Katwijk.'

Waarom werd je acht jaar geleden bestuurslid van het Schoolleidersregister PO?
'Ik was destijds lid van de ledenraad van de AVS en stak mijn vinger op toen er een vacature vrijkwam in het bestuur van het Schoolleidersregister PO. Waarom? Omdat ik van mening ben dat professionalisering nuttig en noodzakelijk is, maar dat was – zeker acht jaar geleden – niet vanzelfsprekend. Velen vinden professionalisering en verplichte registratie nuttig, maar er waren ook, zeker in het begin, sterke antigeluiden om je te moeten registreren. Vooral dat moeten viel in eerste instantie niet goed. Zelf was ik er van meet af aan van overtuigd dat een register goed zou zijn voor de kwaliteit van de schooldirecteuren en voor het aanzien van het vak. Dat vonden alle mede-bestuursleden trouwens ook. Vanaf het begin heerste er in het bestuur een sfeer van: we gaan er samen iets moois van maken.'

Hoe heeft het beroep van schooldirecteur zich de afgelopen tien jaar ontwikkeld?
'Schooldirecteuren zijn professioneler geworden. Vroeger schoven leerkrachten op enig moment door naar de rol van schooldirecteur. Dat zie je niet meer zo vaak. De schooldirecteur heeft er door de lumpsumfinanciering en decentralisatie allerlei taken bij gekregen; denk aan begrotingen, personeelsbeleid, onderwijskwaliteit en het onderhoud van de relaties met de gemeente, ouders, omwonenden enzovoorts. Het is een vak geworden, een veelzijdig en veeleisend vak dat specifieke kwaliteiten vereist.'

Waar heb je je in het bestuur hard voor gemaakt?
‘In het begin heb ik me vooral beziggehouden met een aantal risico’s, bijvoorbeeld de aanvankelijke weerstanden bij schooldirecteuren tegen de verplichting om te registreren, de afname van de subsidie aan het Schoolleidersregister PO door het ministerie van Onderwijs én de wens van het ministerie dat het register een registratiesysteem zou overnemen dat veel te groot en veel te duur voor ons was. Al die bedreigingen zijn afgewend en we hebben doorgezet, ondanks dat we soms tegenwind hadden. Met succes, denk ik. Ik hoor nog maar weinig gemopper over de registratieplicht. We hebben geluisterd naar de wensen van de schooldirecteuren. De registratie is van vier naar vijf jaar gegaan en de mogelijkheden om vanuit het informeel leren te kunnen registreren zijn verruimd.’

Tien jaar geleden werkte ongeveer 40% van de schooldirecteuren in het PO aan hun ontwikkeling. Hoe heeft zich dat ontwikkeld?
‘Dat zijn er nu veel meer, ik schat meer dan tachtig procent. Toch zijn er nog altijd schooldirecteuren en besturen die vinden dat het niet nodig is om te registreren en te werken aan persoonlijke ontwikkeling, terwijl de CAO het nota bene voorschrijft. Ook ik ben het niet met alles wat in de CAO staat eens, maar ik heb hem wel uit te voeren – en dat doe ik ook. Gelukkig ziet de overgrote meerderheid van de besturen en schooldirecteuren in dat registratie en professionalisering bijdragen aan de kwaliteit van de schooldirecteuren, omdat goede schooldirecteuren leiden tot goede scholen.’

Er is een toenemend tekort aan schooldirecteuren. Wat valt daaraan te doen?
‘Ik vermoed dat het vak van schooldirecteur te weinig aanzien geniet. Het is zaak te blijven communiceren dat het een prachtig maar veeleisend vak is en dat schooldirecteuren ertoe doen en het verschil maken. Ik denk dat het vak aantrekkelijker wordt als er voor schooldirecteuren meer ondersteuning komt, bijvoorbeeld op het gebied van administratie en elke school een conciërge. Ik zou zeggen: speel de schooldirecteur vooral zoveel mogelijk vrij om te doen waar hij of zij goed in is: verhoging van de onderwijskwaliteit, met name door onderwijskundig leiderschap en optimale ondersteuning van de leerkrachten.’

Wat hebben schooldirecteuren nog nodig om zich als beroepsgroep en als individuele schooldirecteur verder te kunnen ontwikkelen?
‘Dat is niet aan mij of aan het Schoolleidersregister om te bepalen. Het register is er voor en door schooldirecteuren. Met andere woorden: schooldirecteuren bepalen wat de koers van het register is en wat schooldirecteuren moeten kennen en kunnen. Het Schoolleidersregister faciliteert dat vervolgens. Persoonlijk denk ik dat het goed is de lat hoog te leggen en het beroep stevig te profileren, al was het maar om een tegengeluid te geven aan politici die beweren dat de kwaliteit van ons onderwijs daalt als gevolg van incompetente schoolleiders, leerkrachten en pabo’s. Het ligt nooit aan het beleid van de overheid. De overheid is erg goed in het extern attribueren in plaats van te reflecteren op hun eigen verantwoordelijkheid. Mijn advies is dan ook om een krachtig tegengeluid te laten horen. We zijn nu nog wel eens het makke schaap dat zich teveel laat zeggen en opleggen.’

Waar ben je persoonlijk het meest trots op?
‘Dat we eigenlijk alle hobbels en risico's die we zagen toen we begonnen met succes hebben weggenomen. Het gros van de schooldirecteuren is van mening dat het Schoolleidersregister de deskundigheid van de schooldirecteur en het aanzien van het vak heeft vergroot.’

Contact:
Schoolleidersregister PO
Lange Viestraat 371
3511 BK Utrecht
Tel: (030) 234 73 60
info@schoolleidersregisterpo.nl